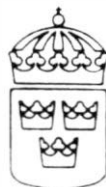

Motion till riksdagen

1986/87:L501

Jörn Svensson (vpk)

Arrendatorers friköpsrätt

Mot.
1986/87
L501 — 504

Frågan om friköp för arrendatorer är för de berörda en fråga om social frigörelse. Den historiska bakgrunden liksom rättviseargumenterna har under en följd av år utförligt berörts i motioner och under debatter i Sveriges riksdag. Till dessa skäl för att lösa friköpsfrågan har på senare tid kommit även den stigande insikten att den del av jordbruksnäringen som de mindre arrendatorerna svarar för är av intresse från livsmedelspolitisk, miljöpolitisk och regionalpolitisk synpunkt. Allt klarare har också framgått att förhållandena för arrendatorer under främst gods och kyrka är ett oacceptabelt medborgarrättsligt problem. De förändringar som gjorts i lagstiftningen på senare tid och som haft till syfte att stärka arrendatorernas ställning har visat sig ha alltför svagt genomslag i i praxis. Så länge de stora markägarna är skyddade från friköpskrav, består deras övermakt gentemot de mindre arrendatorerna.

Regeringens hantering av friköpsfrågan förtjänar allvarlig kritik. Först begravdes frågan i en utredning. Trots att det från början stod klart att denna var negativ till friköp, utnyttjades den för att avfärda debatt och krav i ärendet. Det förekom t. o. m. att en ledamot i utredningen avfärdade motionskrav med att man först måste avvakta utredningsresultatet, samtidigt som utredningen i offentliga informationer tillkännagav sin negativa inställning.

Förhållningssyftet var uppenbart.

Pressad av en växande opinion i riksdagen tillsatte regeringen en ny utredning. Dess resultat aviserades till hösten 1985, ehuru den först nu närmar sig sitt slutskede. Också i denna utredning kommer majoriteten att vara negativ till friköpstanken — vilket man utifrån dess sammansättning redan från början kunnat förutse. Ännu en etapp i förhållningstaktiken har lyckats.

Inte vid något tillfälle har regeringen själv tillkännagivit någon inställning eller avsikt i saken. I stället för att i utredningsdirektiven ge en inriktning åt arbetet — vilket både varit befogat och i enlighet med god praxis — har man gömt sig bakom en skenbart neutral och passiv attityd, som i verkligheten bara är en reflex av godsägarintresset. Ingen har kunnat undgå att se att friköpsfrågan har tillmätts låg status och prioritet i justitiedepartementet.

Denna ovärdiga procedur måste få ett slut. Man har rätt att begära att en regering visar en politisk hållning och väljer mellan olika konkurrerande intressen i det samhälleliga livet. Är en regering emot friköp och för gods-

ägarväldet, bör den öppet säga så och inför riksdag och väljare ta ansvar för sin åsikt.

Mot. 1986/87
L501

Det finns i nuvarande läge all grund för farhågorna att regeringen inte kommer att lägga något förslag om friköp utifrån den nu snart avslutade utredningens betänkande. Det ankommer då på riksdagen att söka få till stånd en ändring häri till friköpsrättens förmån. Denna rätt bör omfatta s. k. historiska jordarrenden, liksom fall där motsvarande kategori arrendatorer äger bostad på arrenderad grund.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda föreslås

1. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till lag om friköpsrätt till s. k. historiska arrenden.
2. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om införande av friköpsrätt för i motionen nämnda kategori av bostadsinnehavare med bostad på ofri grund.

Stockholm den 26 januari 1987

Jörn Svensson (vpk)